

- централізована система бронювання;
- фінансування - групі готелів легше мобілізувати капітал і направити його на розширення або підвищення ефективності своєї роботи ніж індивідуальному власнику;
- стандартизація процесу надання послуг - у готельних ланцюгах розроблені та діють стандарти обслуговування, які є обов'язковими для виконання кожним учасником процесу, що дає можливість стабілізувати рівень якості послуг у готелі.

Таким чином, готелі, що входять в ланцюг знаходяться в єдиному підпорядкуванні, дотримуються єдиної системи стандартів матеріально-технічної бази і послуг. На сьогодні більшість готелів прямує до створення готельних ланцюгів через їх привабливість для розвитку бізнесу.

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ВИРОБНИЧОЇ ПОТУЖНОСТІ ВИДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Ковальчук М.В., аспірант кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку,

ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг, Україна

Функціонування сучасних гірничовидобувних підприємств характеризується значним зношенням основних фондів, яке зумовлене жорсткими умовами їх експлуатації та специфікою сировини, що видобувається. Окрім цього, гірничі підприємства маючи накопичений негативний досвід та наслідки відпрацювання родовищ почали зтикатися з проблемою вибуття виробничих потужностей з видобутку залізної руди відкритим способом. Технологічні, організаційно-технічні та економічні показники роботи підприємств віддзеркалюють саме таку негативну тенденцію. У разі неприйняття термінових заходів із стабілізації виробничих потужностей, і перш за все інвестиційного характеру, їх незворотне вибуття почне відбуватися вже через 7-12 років [1]. Таке вибуття з видобутку корисної копалини комбінатами буде відбуватися навіть при фактичному рівні освоєння проектних потужностей у середньому 84%. Це не означає, що ці проектні потужності за існуючим станом техніко-технологічної бази можуть бути освоєні без суттєвих капіталовкладень на проведення реконструкції кар'єрів та технічне переозброєння.

Для запобігання цьому необхідна розробка інвестиційних проектів перш за все спрямованих на розв'язання накопичених проблем саме у сировинній базі гірничо-збагачувальних комбінатів, оскільки кар'єри є первинною і основною

ланкою у технологічному ланцюжку виробництва залізовмісткої товарної продукції.

З огляду на те, що терміни реалізації таких інвестиційних проектів достатньо тривалі і пов'язані з проведенням реконструкції кар'єрів та їх технічним переозброєнням, кошти, що вкладаються, повинні у довгостроковій перспективі забезпечити принаймні підтримку виробничої потужності. При цьому інвестиційний проект розуміють як оцінку варіанта інвестування коштів у межах інвестиційних можливостей замовника в один з варіантів технологій реконструкції, технічного переозброєння, або у обидва напрямки одночасно.

Розрахунок економічних показників для оцінки ефективності проекту, що реалізується, необхідно здійснювати на період набуття кар'єром сталої потужності або на період, що обмежується початком її вибуття. Для співставлення варіантів інвестиційних вкладень за дисконтованими техніко-економічними показниками доцільно здійснювати до моменту закінчення реконструкції [2].

На відміну від існуючих форм технічного розвитку підприємства, які передбачають підтримку техніко-технологічної бази та її розвиток, і здійснюються різними шляхами [3], підтримка виробничої потужності може включати будь-які комбінації шляхів її забезпечення. Зокрема це може бути саме реконструкція, технічне переозброєння, модернізація, розширення сировинної бази, а також відновлення та заміна гірничотранспортного устаткування.

Для оцінки інвестиційних можливостей підприємства, необхідно розглядати вибуття виробничої потужності ΔQ як відповідну втрату від недодержання частини прибутку та невикористаний ресурсний потенціал, який мав би забезпечити одержання цього прибутку. У даному випадку йдеться про співставлення зазначених показників для визначення втрачених можливостей, що є мінімальною складовою майбутніх інвестицій

$$I_{\min} = \sum_{i=1}^t (\Delta Z_i - \Delta \Pi_i)(1 + E)^i, \quad (1)$$

де $I_{\min}$ - мінімальний обсяг інвестицій; ΔZ_i - експлуатаційні затрати за нормальних умов експлуатації родовища на потужність, що вибуває у i -у році; $\Delta \Pi_i$ - втрата прибутку від вибуття виробничої потужності підприємства у i -у році; E - норма дисконту; t - період дисконтування.

Зважаючи на те, що кар'єр як первинна виробнича ланка, яка не виробляє товарної продукції, то формулу (1) можна представити у вигляді

$$I_{\min} = \sum_{i=1}^t c_i \cdot \Delta Q_i \cdot (1 - R_i)(1 + A)^i, \quad (2)$$

де c_i - собівартість видобутку 1 тони руди у i -у році; ΔQ_i - потужність з видобутку, що вибуває у i -у році; R_i - рентабельність звичайної діяльності підприємства у i -у році.

Звісно, інвестиційні ресурси підприємства, що спрямовуються на підтримку виробничої потужності, перевищують $I_{\min}$, основним джерелом яких є прибуток, а їх величина оптимізується порівнянням альтернативних напрямків та відповідних технологій.

Список літератури:

1. Основные направления по поддержанию мощности железорудных карьеров / [Бабец Е.К., Ковальчук В.А., Ковальчук Т.М., Яценко Б.Е.]; *Металлургич. и горноруд. пром.: научно-техн. и произв. журн.* – 2012. - №1. – С. 78 – 81.
2. Проектирование карьеров: [учеб.] / К.Н. Трубецкой, Г.Л. Краснянкий, В.В. Хронин, В.С. Коваленко. – М.: Высш. шк. – 694 с.
3. Організація виробництва: [навч. посіб.] / В.О. Онищенко, О.В. Редкін, А.С. Старовірець, В.Я. Чевганова. – К.: Лібра, 2005. – 336 с.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ»

*Куценко О.В., старший викладач кафедри готельної і ресторанної справи,
ДонНУЕТ, м. Донецьк, Україна*

В сучасних умовах господарювання кожний виробник продукції чи постачальник послуг знаходиться у жорсткій конкуренції, тому для виживання та розвитку підприємства постає потреба у своєчасній реакції на зміни в зовнішньому середовищі, що зумовлює доцільність забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Серед сучасних представників, які досліджували поняття конкуренції і конкурентоспроможності виділяють вчених-економістів: С.Гаврилюк, Г. Азоев, А. Юданов, Р. Фатхутдінов, Б.Райзберг, Ф. Котлер, М. Потрер тощо.

При аналізі наукових робіт було виявлено, що існують різноманітні підходи до визначення конкурентоспроможності. В роботах вітчизняних і закордонних економістів наведено безліч визначень поняття «конкурентоспроможності підприємства». В процесі аналізу було виявлено, що існують два основних підходи:

визначення, що базуються на внутрішній та зовнішній діяльності підприємства;